

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Tomus Octavus. Respondit illis Johannes dicens; Ego quidem baptizo vos in aqua: in medioautem vestri stat quem vos nescitis. Ipse est, qui post me venturus est, cujus non sum dignus ut solvam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79869](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-79869)

Pharisaeis locutus est, contra hos sunt his, quæ scripta fuerunt in Evangelii de multititudine eorum, qui apud Johannem baptizati fuerunt. Cum alioquin temeritatis Pharisæorum fuerit dicere Iohannem habere dæmonium, & Jesum in Beelzebul dæmoniorum principe virtutes edidisse.

TOMUS OCTAVUS.

Iob. 1. 27. Respondit illis Iohannes dicens; Ego quidem
28. baptizo vos in aqua: in medio autem ver-
stri stat quem vos nescitis. Ipse est, qui
post me venturus est, cuius non sum dignus
ut solvam corrigamus calceamenta.

Equidem Heraclion existimat Johanne respondere his, qui à Pharisaeis missi fuerant, quod ipse volebat, non ad id quod illi interrogaverant, non advertens se incusare Prophetam inscritam, si aliud interrogatus, de re alia responderet: (cavendum enim nobis est hoc, dum colloquimur, tanquam vitium.) Contra nos dicimus, maximè appositam esse responditionem. Namque ad illud: *Quid ergo baptizas, si tu non es ille Christus?* quid aliud dici oportuit, quam ostendere Baptisma suum esse corporale: *Ego enim, inquit, baptizo aqua:* cumque hoc respondisset ad illud: *Quid ergo baptizas?* ad alterum: *Si tu non es ille Christus,* laudes enarrat de precipua, ac præcedenti substantia Christi: nempe quod Christus tantum virium habet, ut invicibilis etiam sit divinitate sua, omni homini præsens, & per universum orbem extensus: quod declaratur per illud: *In medio vestris stat ille, quem vos nescitis.* Et quoniam nihil tale expectantes Christi adventum Pharisei de ipso videbant, tantum suspicentes eum esse hominem sanctum, concinne redarguit Phariseorum ignorantiam, qui ipsius excellentiam ignorabant, adjiciens: *Quem vos nescitis, illis verbis: In medio vestris stat.* Et ne quis suspicetur eum, qui sit invicibilis, quicunque penetreret ad omnem hominem, & ad totum mundum, diversum esse ab eo, qui humanam sumpsit carnem, & super terram est visus, & cum hominibus est conservatus, conjungit illis verbis: *In medio vestris stat, quem vos nescitis;* illud: *qui post me venturus es.* Cujus cum excedente, & exuperante excellentia intellexisset Johannes suam ipsius naturam superari, ob quam ambigebant nonnulli, an ipse esset Christus, ostendere volens, quanto inferior esset Christi magnitudine, ne quis de se cogitaret aliquid supra id, quod videt, aut audit a femetiplo, dicit etiam illud: *Non sum ego dignus, ut solvam ejus*

δαπ. μέτ^Θ ὃ ὑψὸν ἐτέκει ὃν ὑμεῖς εἰς
δαπε. αὐτὸς τοῦτο ὅπου μια μέρηθρο^Θ, τὸ δὲ
εἶμι εὖ γάλλο^Θ ἵνα λύσω αὐτὸν ἡ μάχη τη
πανδήματο^Θ. ὁ μὲν πολεμεῖσθαι εἴπει οὐ πο-
κείνεται ὁ ιωνίτης τοις ἐπὶ τῷ Φαρεσταίων πη-
φθεῖσιν, εἰς τὰς δὲ ὁ σκέπαις ἔπειτα, ἀλλὰ
αὐτὸς ἐξέλεπτο εἰσόντων λανθάνοντι κατηγόρῳ
φροφῆτῃς αἱματίσιος, εὗρε ἀλλοι εἰρηνόμο^Θ τοις
ἄλλας δοτοκεντεῖται. Καὶ τὸ γάλλον φυλακί-
σθαι ὡς ὃν κενολογοῦσα αἱματίσια πυχαλον
ημῶν δὲ Φαρεστοῦ οὐ μάλιστε προς τὸν θεόν η
δοτοκεντεῖται. πρέπει τὸ γάλλον οὐ οὐδὲ βασιλεῖς, εἰ
C σοὶ εἰς τὸν γαλλίσας; Η ἀλλοι γέρηται εἰπον, η το
τὸν ιδεῖν περιεπονηθείσαν Βάτησιν Σαμαΐτικον
πυγκάσιον ἢ ἐργάζει, Φασον, βασιλέων οὐδὲ
η καὶ τέτοιαν εἰπον πρέπει το. Η οὐ βασιλεῖς;
πρέπει τὸ δευτέρον, εἰ σοὶ εἴ τὸ γαλλίσας, δο-
ξολογοῦσαν σοὶ τὸ προγυμνέσιον εἰπον γέμ
σοδιδηγέται, ὅτι δύναμις θεούτων εἴη, οὐ
η καὶ αὔρατο^Θ τὴν Θεοτητὸν αὐτὸς παραπο-
νίθεισθαι, παντὶ η καὶ ὅλῳ τῷ ιερῷ πο-
παρεκτενόμεν^Θ, οὐτε δηλεῖται δέ τοι. Μή
D Στρ. οὐδέποτε εἴπεις. η καὶ εἶσαι εὐθὺς οὐ φρονών-
τες γαλλίσοις ἐπιδημεῖσαν Φαρεστοῖς πληκτοπ-
ει αὐτὸς εἴσων, ἀνθρώποις τέλεοι ἀριμόνιοι
πανδαληματίσαντες αὐτοὺς τοι, ημετέλεον
καὶ τοὺς οὐδὲ τὸ πανεργοῦσι αὐτὸς Φαρεστοῖς
γνωστοι, προσβάλλει πο. μέτρον οὐρῷ τοι
τὸ. οὐν μέσας ἐν οὐδετεῖται. η καὶ μηδὲ τὸ
λαζην ἐπέρον τοι τὸ αὔρατον η καὶ δηκόντων
ποντικοῖς αὐδισματον, η καὶ εἴτε ὅλος τὸ ποστο,
E η καὶ τὸ εἰνανθρωπίσαντα, η καὶ εἴτε τὸ
οὐδέτεντα, η καὶ τοῖς αὐτὸρωντος Σιωναταράσσει
συνάσσοται τῷ. μέτρον^Θ οὐρῷ τοι, οὐν μέσας
οὐδετεῖται, το. οὐτούς μια μέρηθρο^Θ, τοπικοῖς
εἵμε Φανερωμένομεν^Θ. η καὶ τοὺς πανεργοῦ-
σιν πανεργοῦσι Σιωνικοῖς τοὺς τοις οὐ-
σιν, αἱματίσιαν πανειναν, μηδέποτε
αὐτὸς εἴπει τοι, οὐδὲ δηλεῖται τὸ
γαλλίσοις μεραρχεῖσαντο^Θ πανδημονιούσιν^Θ,
η μηδὲ μηδὲ εἴς αὐτὸν λογιστον παντεργοῦσι θεοῖς,
η εἴγαλλο^Θ, η καὶ λύσω αὐτὸν ἡ μάχη τοι οὐ
δημα.

ἵματι Θ., εἰπόμενος τὸ ἔχοντας θεῖ τοῦ οὐδὲν. A corrigiam calceamenti, illud innuens, sc̄e minime idoneum esse, qui de ipsius Christi incorporatione rationem (qua veluti ligata est, & occultata non intelligentibus) solvat, explicitque: dignum aliquid dicendo de tanto adventu in tantam brevitatem contracto. Verum enim vero laudis importunum fuerit inquirientibus nobis illud: Ego aqua baptizo; addere, si quid simile de hoc dixerint Evangelistæ, & cum re, qua de agitur, conferre. Itaque Matthæus inquit, cum conficeret multos ex Pharisæis, & ex Sadduceis venientes ad Baptismum (post verba increpatoria, de quibus inquisivimus) Ego Matth. 3. quidem vos aqua baptizo ad resipiscerentiam: at ille, qui post me venturus es, poterior me est, cuius non sum idoneus, ut calceamenta portem: ipse vos baptizabit Spiritus Sancto, & igni: cum sermone Joannis conveniens narrante confessionem Baptismi ad eos, qui missi fuerant ex Pharisæis. At Marcus: Prædicabat (inquit) Marci. 1. 8. Johannes dicens: Venit, qui fortior est me, post me, cuius non sum idoneus, ut procumbens solvam corrigiam calceamentorum ejus. Ego quidem baptizo vos aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu Sancto. Ad complures, & omnes audientes docens hæc prædicta fuisse. Rursum Lucas inquit, quod expectante populo, & cogitantibus omnibus in cordibus suis de Johanne, an ipse esset Christus, responderit Johannes dicens universis: Ego quidem aqua baptizo Luc. 3. 16. vos, sed venies, qui poterior es me, cuius non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum. Ipse vos baptizabit Spiritus Sancto & igni. Tenentes igitur quatuor Evangelistarum similia verba, age videamus pro virili seorsum uniuscuiusque verbi sensum, & differentias, initio sumpto à Matthæo: qui primus caterorum tradidit Evangelium tradidisse Hebreis, qui ex circumcisione crediderant: Ego vos, in Matth. 3. quidem aqua baptizo, veluti purgans, & deterrens à rebus malis, & ad resipisceriam invitans: ut præpararem enim populum instrutum ego veni: & ad præparandum locum tespiscerit per Baptismum post me venturo, qui hæc etiam ratione longe potentius, præstantiusque quam mea sit potentia, vobis adjumento futurus est. Si quidem illitus Baptismus non est corporalis, cum resipiscerentem repleat Spiritus Sanctus, qui igne diviniori quicquid vel materiale, vel terrenum fuerit, demolitur, confringitque. Et hoc non tantum in eo, qui ipsum admiserit, sed etiam in eo, qui audierit ipsum habentes.

B pars II.

Pars II.

Q. 2. tes:

tes. Tanto autem est me fortior, qui post
me venturus est, ut ne ea quidem, quæ
ad amictum spectant extremarum poten-
tiarum, quæ sunt circa ipsum, ferre
queam, quippe cum manifesto exposta
non sint, neque vulgus ea ferre sustinens
exsimare possit me idoneum esse, qui ea
feram. Igitur non novi, utrum prius di-
cam, meamne multam imbecillitatem,
quæ ne vilia quidem Christi (magnarum
rerum circa ipsum existentium compara-
tione) ferre queat, an divinitatem illius
eminenter, & toto mundo majorem,
quandoquidem ego, qui tantam accepi
gratiam, ut prophetia dignus habitus
fuerim, quæ meum adventum ad vitam
hominum prædicteret, illis verbis: *Ego*
vox clamantis in deserto; &c: *Ecce ego mit-
to nuncium meum ante faciem tuam:* Ego,
cujus ornum Gabriel adstant coram altari
admirabiliter annunciat, patre meo in
senectute existente: Ego, ad cujus nomen
Zacharias mox vocem recepit, atque
etiam prophetandi munus per ipsam:
Ego, de quo Dominus testificatus est, ne-
minem inter natos mulierum me major-
rem existere; neque calceamenta ejus
idoneus sum portare; quod si non cal-
ceamenta, quid dicendum de vestimentis
eius? quis tantus, qui totam illius
vestem custodire queat? quis est qui co-
gitaturus sit, se comprehensurum ratio-
nem eam, quam habet tunica à summo
inconsutilis, quia sit per totam contexta?
Illud vero obserandum, quod quatuor
Evangelistis dicentibus, Johannem fati-
ri se advenisse ad baptizandum aqua,
folus Matthæus huic rei addiderit, *Ad*
resipiscientiam, nimirum docens utilitatem
futuram Baptismatis ei, qui ex proposi-
to baptizetur, quæ ad resipiscientem
perveniens ei, qui accederet non resi-
piscens, asperius judicium futura esset.
Sciendum est infuper, quemadmodum
prodigiosæ virtutes in curationibus à Ser-
vatore factis, notæ existentes eorum, qui
semper à *λόγῳ*, [id est filio Dei] liberan-
tur tum ab omni aegritudine, tum a mol-
litie, profuerunt (etiam corporaliter fa-
ctæ,) invitantes ad fidem eos, qui be-
neficio afficiebant; ita lavacrum aqua
symbolum, & nota existens purificatio-
nis animæ, abluta ab omni forde mali-
tia, nihilominus, etiam ex se, esse prin-
cipium, a fonte munierum divinorum
propter potentiam invocationum ado-
randæ Triadis ei, qui se exhibuerit Deitati.
Divisiores enim donorum sunt. Testimo-
nium autem meis verbis præbet historia

π. μαρτυρῶν δέ μη τῷ λόγῳ οὐ πᾶς ἡ ἀποστολῶν πράξεις ἀγαθεραμμένη 150ετί.

COMMENTARIA IN JOHANNEM.

125

Ἄλλο τέ οὖτος ἡλιγόνων πότε τὸ πτῶμα τοῦ Α in Actis Apostolorum scripta de eo, quod adeo evidenter tunc advenerit Spiritus his, qui baptizabantur; præstruente viam aqua his, qui sincere ad ipsum accedebant; adeo ut Simon ille Magus obstupfatus veller à Petro hanc gratiam accipere, velleque rem justissimam per mammonam iniquitatis. Quin & hoc insuper notandum, quod Johannis Baptismus Iesu Baptismo, quod dabatur per discipulos ejus, inferior erat. Qui ergo in Actis baptizati erant in Johannis Baptismo, & neque, an Spiritus Sanctus esset, audierant, de quo ab Apostolo baptizantur; quia regeneratione non apud Johannem, sed apud Iesum per Apostolos suos fiebat, atque etiam regenerationis quod dicitur lavacrum, quod fiebat cum renovatione spiritus, qui etiam nunc præfertur aqua; (quoniam à Deo est,) sed non omnibus post aquam imprimitur, & ingeneratur. Et hæc quidem haec tenus, quod ad inquisitionem attinet eorum, quæ sunt in Evangelio secundum Matthæum. Proinde jam Mattheum etiam consideremus: qui prædicantem quidem Johannem eadem scripsit dixisse; iuxta illud: *Venit potentior me post me; hæc enim æquæ valent;* atque ea verba: *Qui post me venturus est, poterit me misse;* non amplius vero eadem, dum 8. inquit: *Non sum idoneus procumbens solvere corrigiam calceamentorum ejus.* Aliud est enim gestare calceamenta; jam scilicet soluta à pedibus calcata: aliud etiam, procumbentem solvere corrigiam calceamentorum. Proinde conséquens est nullo ex Evangelista vel fallente, vel meritiente, ut dicentes qui credunt utraque, Baptista diversis temporibus dixisse secundum aliam, & aliam mentem motum. Non enim de iisdem rebus variè loquuntur Evangelista, ut quidam expositores putant; accurate non inquirent singula dicta; vel facta. Atque magnum quidem est gestare Iesu calceamenta; sed magnum etiam est illud, procumbentem ad ipsius corporalia deorsum facta (considerandi causa imaginem inferiorem) solvere obscura quæque mysterii incarnationis, quæ veluti sunt calceamentorum cotrigia; unum enim est obscuritatis vinculum; sicut etiam una scientia est clavis, quæ ne ipse quidem major inter natos mulierum ex se solvere, vel aperire idoneus est; nempe eos solo ligante, aperianteque, qui quibus ipse velit, elargitur, solvere, & aperire corrigiam calceamentorum, atque etiam quæ clausa sunt:

Q. 3

Quod

τὸν ἄριον ποτε μὴ διδύμη τῶν ικανότητος· ὅτι A dem' aliquando idoneitatem dare. Accommodatum est autem ad naturam bonitatis Dei, vincere in conferendis beneficiis eum, in quem beneficia conferuntur, anticipareque eum, qui dignus futurus est; atque ornare idoneitate, ut post idoneitatem aequatur esse dignus.¹ Ne talis dignus omnino cum fuit, præveniens Deum munera largientem, ipsiusque gratias anticipans, ad hoc pertingat, ut sit idoneus. Ergo apud tres Evangelistas se non esse idoneum inquit Baptista, apud Johannem autem non esse dignum. Nec profecto qui dicit, se nondum existere idoneum, excluditur, quin factus fuerit postea idoneus; etiam si nondum dignus esset; qui vicissim quum dixit se non esse dignum, cum non esset dignus, non excluditur, quin ad hoc non pertigerit, ut esset dignus. Nisi forte quis dicturus est, eo quod mortalis natura non capax sit, neque possit illo pertingere aliquando, ut calcementa ipsa solvere, atque gestare possit, ut dignum est ipsis; Johannem vera narrantem habere illud, ut nunquam fuerit idoneus, ac ne dignus quidem solvere corrigiam calceamentorum pro dignitate ipsius Christi; quia quamvis multa cognitione percepimus, adhuc relinquuntur tamen multa, nondum intellecta: *Quoniam cum absolvitur, homo tunc incipit: & cum quieterit, tunc incertus erit:*^{Eccles. 18.} juxta Iesu filii Sirach Sapientiam. Adhuc de calcis hunc in modum apud tres Evangelistas nominatis discramus, illos conferentes cum illo calceo, qui apud discipulum Johannem numero singulari nominatur: *Non sum enim ego,* inquit, *dignus, ut solvam ejus corrigiam calcamenti.* Fortassis igitur victus à Dei gratia munus accepit (nondum alioqui quantum in se erat dignus existens) solvendi corrigiam alterius calceamentorum, cum perspexisset illius inter homines adventum, de quo & testificatur. Sed quoniam deficiebat illi comprehensio rerum, quæ sequiturur erant, nescienti, an Jesus esset etiam illo venturus; quo futurum erat, ut ipse ex carcere decollatus accederet, an alium oporteret expectare, ob hanc causam dubitationem illam, quæ nobis postea apertius declaratur; etiam innuens, inquit illud: *Non sum ego dignus, ut solvam ejus corrigiam calcamenti.* Quod si quis existimat curiosius hoc à nobis dictum fuisse, is in idem congregabit, quod dictum est de calcamentis; & calcamento, ut veluti dicat; Haudquaque dignus sum solvendi calcei; vel etiam hunc in modum adduci possunt, quæ quatuor Evangeliste dixerunt; Si enim Johannes intel-

intelligebat, quæ pertinent ad adventum Christi ad nos, dubitabatque de rebus sequentibus, vera narrat dicens, se non idoneum, qui solvat corrigiam calcementorum. Nec enim utraque solvit, qui unum solverit; vera etiam narrat dicens, *corrigiam calcamenti*, quoniam, ut prædictum est, etiamnum dubitat de eo, an ipse sit ille venturus, & etiam ille expectandus, an alter. Quin, quod ad id attinet: *In medio vestri stat, quem vos recessis;* hæc differenda sunt de Filio Dei λόγῳ, per quem omnia facta sunt, subsistente substantialiter secundum subiectum, & idem existente cum sapientia. Hic enim per universam orbis machinam permeat, ut quæ semper sunt, per ipsum fiant; & de universis, quæcumque protuleris, semper verum erit: *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil.* & illud: *Omnia in sapientia fecisti.* Quod si per omnem creationem, atque universam mundi fabricam permeat, in medio scilicet etiam eorum stat, qui interrogabant: *Quid ergo baptizas, si tu non es ille Christus, neque Elias, neque Propheta illius?* In medio; inquam, stat λόγος ipse, [hoc est ratio,] & Filius Dei à Patre firmatus ubique. Vel verba ea: *In medio vestri stat, sic intelligentur, quia homines vos effici rationis compotes, idcirco in medio vestri stat, eo quod in medio sit totius corporis ea animæ pars præstantissima (principiatum quam vocant) Scripturis inviolata fidei ostenditibus, eam in corde existere. Qui igitur in sui ipsorum medio λόγον, [hoc est rationem] habent, cum interim non differant vel de ipsis natura, vel à quo fonte, & principio venerit, neque tandem quomodo confirmaverit ipsos, hi in medio sui ipsorum λόγον, [& rationem] se habere nesciunt.* At Johannes ipsum novit, proinde quod ait: *Quem vos recessis, contumeliose dictum ad Phariseos, ostendit Johannem agnoscere, quem illi ignorarent.* Quam ob causam etiam Baptista ipsum agnoscens, novit post se venturum, in medio existentem, hoc est post se, & post doctrinam à se in Baptismo datam, advenientem ad eos, qui secundum sermonem, [securionem] abluti fuerint. Non idem autem significatur hoc in loco per vocem, *Post,* & quando Jesus mittit nos post seipsum: illic enim post ipsum esse jubemur, ut incidentes per ipsum vestigia, perveniamus ad Patrem; hoc vero in loco, ut declararetur Iesum post Johannis doctrinas (quandoquidem hic venit, ut omnes crederent per ipsum) accedere ad eos, qui antea præparati fuissent, atque purificati per infer-

συνιδεῖ μὲν τὸ πᾶν τοῦ ἀνθρώπου αὐτὸς ἴσπο-
μίας, ἐπιπλόρῳ ἐπὶ τῷ περὶ τὴν ἑταῖρον, ἀλλαγῇ
γων καὶ τὸ μῆτριν ἵκανον λύειν τὸ μάτιον τὸ
πατερομάτιον, οὐ γοῦ λίγον ἀμφέπειται λίγον τὸ
ἔνος. ἀληγένες δὲ λέγων καὶ τὸ μάτιον τὸ
πατερομάτιον, ἐπειδὴ, ὡς προσερχούται ἐπὶ μήπο-
ραν πᾶλι τόπον, πάτερον αὐτὸς ξενίην ἐργάζεται, ἢ
ἔπειτα, οὐ κακῶς προσδοκεῖται. Καὶ τοῦτο τὸ
μέσον τοῦ μητρός ἔστινεν, οὐ μέτρον ἐνδιάμεσον, πα-
τερομάτιον τοῦ μητρός τοῦ πατέρος τοῦ λόγου,
διὸ τὸ πάτερον γένεται, ὑφεστάτητον τοῦ μητροῦ.
τὸ πατερομάτιον τοῦ αὐτοῦ ὄντος τῇ Σοφίᾳ, θ-
τῷ γοῦ διὸ διῆλις πεφύστηκε τὸ μήπορον, πατε-
ρομάτιον διὸ αὐτῷ γίνεται, καὶ πᾶλι πατερο-
μάτιον εἶται ἀληγένες ἐν τῷ πάτερον διὸ αὐτῷ γέ-
νεται, καὶ χωρὶς αὐτῷ ἐργάζεται εὖλος. καὶ τό-
ποντος ἐν Σοφίᾳ ἐποίησεν· εἰ δὲ διὸ διῆλις τὸ
κτίσισθαι πεφύστηκε, διῆλον ἐπὶ τῷ μηπορί την
νομένων, πιὸ διὸ Βαστίλλας, οὐ διὸ μηπο-
ρί τοῦ γένετος, οὐδὲ γῆλις, οὐδὲ διὸ τοποθετήσεις;
μηδὲ ἔσπειρεν ὁ αὐτός τοῦ βέβαιον τῷ λόγῳ, τὸν
τὸ πατέρος ἐπειργμένον πατερομάτιον τοῦ μηπο-
ροῦ ἔσπειρεν, ἀπεκέδω, ὅπιοντος διὸ μηπορί την
τοποθετήσεις, διῆλον μετονόμασεν, μετρούμενον
ἔστις, τῷ τοῦ μητρὸς ζωματοῦ τῷ μέτρῳ τοῦ τοπο-
θετούμενον, πατερομάτιον τοῦ μηπορί την
τηγερόδια τηγχάνοντον· οὐ τίνις ἔχοντες τὸ
γοῦ εἴ μετωπον ἔστωτον, μηδὲ Σιλεανίσιον τοῦ
πατέρος τὸ φύσεως αὐτοῦ, μηδὲ διποταπά-
γης ποιητὴρ δέκτης ἐλέλυτον, μηδὲ ἐπαντιπο-
νεῖσθαι αὐτοῖς, διῆτοι μετονόμαστοι ἔχοντες τού-
τον τοῦ· οὐ διὸ γνωσταν αὐτὸν οὐ βασιλεὺον·
δέν ὀπίστω αὐτῷ ἐρχόμενον, τὸν τὸ μέτωπον
χάνοντα, τατέστι μετ' αὐτῷ καὶ τὸ πατέρος
ἐν τῷ Βασιλίστητοι διδασκαλίαι ἐπο-
μάντετοις τῷ λόγον δοπιλασμένοις. Επο-
τον τὸ Σηκερένγετον σὸν τὸ, ὀπίστω, φωνὴν διέ-
δε, καὶ στονον ὃ ἱστοῖς πέμπει τῆλες ὅπιστι εἰ-
τε. ἐκεῖ μηδὲ γοῦ, οὐα κατ' ἕχην βασιλεὺον αὐ-
τεῖ φθάσαντις φρόντι πατέσθε, ὅποις αὐτὸς
γένεσθαι κελεύσεσθαι. * ἐντάσθε, οὐα δηλαδή τοῦ μη-
πορί τοῦ μητροῦ διδασκαλίας, έπειτα εἰπόντος
εστε, οὐα πάντες πετεύσθωσι διὸ αὐτῷ, τοις
σφρεντερεπισταμένοις ἐποδημοῖς, προκεκρυψ-
μένοις εἰτε τῷ μηπορί, * Εἰ τὸ τέλον λόγον τοῦ μη-
πορία ad perfectum λίγον, [eu rationem],

περιγέλλεται μὲν ἐν ἑπτεσὶ πατήσ αἰτεῖται. A Præcipue itaque stat Pater immutabilis, & inalterabilis existens, stat autem & Sermo ipsius semper, dum servat, etiam si fiat caro, etiam si in medio sit hominum, non comprehensus, sed neque visus; stat autem & docens, invitans omnes ad bibendum à fonte suo abundantia. Stabat enim Jesus, & clamat dicens: *Si quis sit, veniat ad me,* *& bibat.* At Heracleon, *In media vestris stat;* interpretatur: Jam adest, & est in mundo, & inter nos omnes homines iam visibilis est, quia interpretatione tollit, quod docimus, nempe quod ipse discurrat, ac permeet per totum mundum. Dicendum enim ad illum, quando enim non adest? quando autem non est in mundo? præfertim Evangelio dicente: *In mundo erat,* *& mundus per ipsum factus est,* [*& mundus cum non cognovit.*] Et ob hanc causam hi etiam, ad quos est sermo, Ille, quem vos nescitis, nesciunt eum, quoniam nondum ē mundo egressi fuerant, mundus vero cum non cognovit. Sed quo tempore cessavit inter homines esse? An non erat in Esaiā dicente: *Spiritus 1.6.1.5.* *Domini super me, propterea quod unxit me.* *6.1.* & *Manifestus factus sum in his, qui me non quarebant.* Rursum dicant, an in Davide non erat, non a semetipso dicente: *Ego p.2.6.* *autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum ejus:* & quæcunque in Psalmis ex persona Christi scripta sunt. Cumque evidenter docere quecam, Iesum semper inter homines esse, ad convincendum non recte Heracleonem expoundingo, *In medio vestris stat,* expouisse, Jam adest, & est in mundo, & in homine, quid opus est, me singulatim argumenta congerere, cum ea vix enumerari queant? Non absurde tamen apud eum dicitur, quod verba illa: *Qui post me ve-nit,* declarant Johannem præcursorum Christi existere: vere enim non secus atque servus præcurrerit Dominum. Longe vero simplicius ea verba interpretatus est: *Non sum ego dignus, ut subram ejus corrigiam calceamentum,* perinde quasi fateatur Baptista his verbis, se neque dignum, qui ultima officia in Christum conferat. Attramen posthanc expoundingem fatis probabiliter subiunxit, Non sum ego idoneus, ut mei gratia descendat à magnitudine, & carnem accipiat, seu calceamentum, de qua rationem reddere ego non valeo, neque enarrare, sed solvere de ipsa dispensationem. Rursum minus prudenter, atque animosus Heracleon ipse cum per calcum interpretatus esset mundum, ad rem magis impiam transit, nempe ad enunciandum, haec

Part II.

R omnia

omnia intelligi etiam oportere de mun-
di fabricatore , intelligendo per Joha-
nem , personam Fabricatoris mundi . Ex-
istimat enim mundi Opificem inferiorem
Christi existentem , hoc per hæc verba
fateri , quod est omnium impiissimum .
Nam Pater qui misit illum , viventium
Deus (ut etiam ipse Jesus testatur) nem-
pe Abraham , Isaac , & Jacob , & idcirco
Dominus cœli , & terre , quod ca-
ferit , hic etiam solus bonus , & major est
missio . Quod si minus prudenter (ut an-
tartea diximus) ab Heracleone exegitatum
est , omnem etiam mundum calceamen-
tum esse Jesu , non arbitror oportere , ut
illi assentiamur . Quomodo enim cum tali
intelligentia servabatur illud : *Calumni-
hi sedes est , terra autem sub sellum pedum
morum , quod testimonium sic sumit Jesus ,*
perinde quasi Pater id dixerit ? Non enim
juraveritis , inquit , per cœlum , quoniam se-
des est Dei ; neque per terram , quoniam sub-
sellum pedum ejus est . Proinde quomodo
si doceverimus totum mundum , intelli-
gendum esse calceamentum Jesu , illud
intelligetur : *Nonne cœlum , & terram ego
impleo , dicit Dominus ?* Veruntamen di-
gaum est , ut inspiciamus , utrum quia Ser-
mo , & Sapientia , hoc est , Filius Dei per
totum mundum permeat , Pater vero sit
in Filio , ut appossumus , verba intelligenda
sint , an præcipue circumcingens omnem
creaturem , propterea quod Filius sit in
ipso , donaverit Socrator , quasi post se
secundo , & Deo ab aliis existent per to-
tam creaturam permeare . Ac potissimum
his , qui dispicere queunt tancœli inde-
ficientem motum , ut quod circumducatur
ab Oriente in Occidentem usque tantam
stellarum multitudinem , dignum erit
quaesitu , quanam sit ea vis tanta , & talis
in toto mundo existens . Nam alius hanc
dicere audere præter Patrem , & Filium ,
fortasse non est pium . *Hac in Bethabara
facta sunt , trans Jordanem , ubi erat Iohannes baptizans .* Quod in omnibus ferè ex-
emplaribus ponatur : *Hac in Bethabara facta
sunt , non ignoramus , & videtur hoc
etiam antea factum fuisse ; unde apud He-
racleonem etiam Bethaniam legimus .* Sed
persuasi sumus non Bethaniam , sed Be-
thabara legere , cum ad loca pervenirellimus , ut Jesus , discipulorumque ejus , ac
Prophetarum vestigia inspicemus . Be-
thania namque , ut ipse inquit Evangelista ,
patria Lazari , & Marthæ , & Marciæ ,
quindem stadiis à Hierosolymis distat ,
qua Jordanes fluuius , lato computo , abest
stadiis circiter octoginta supra centum ,

τοῦ ιορδάνου · διεκυνόμενος ἡ λέγεται A sed neque locus est circa Jordanem, qui nomēn commune habeat cum Bethania. Dicunt autem ostendi circa tumulos Jordanis Bethabara, ubi Historia dicunt Johannem baptizasse, estque nominis interpretatione consequens Baptismati præparantis Domino populum instrūctum. Est enim, si interpreteris, domus instructionis. Bethania vero, domus obedientia. Nam profecto ubi baptizare opus erat ei, qui missus fuerat ante faciem Christi ad præparandum viam ipsius coram ipso, quam in domo instructionis? Quenam vero magis propria est patria ipsi Mariae, quæ elegerat bonam partem a se non auferendam, & Marthæ in diversa distractæ propter suscipiendum Jesum, atque ipsa rurum fratri Lazaro, qui à Servatore amicus dicitur, quam Bethania obedientiam? Itaque contemenda non est accurate circa nomina diligentia ei, qui voluerit probe intelligere sanctas literas. Peccatum equidem frequenter fuisse in gentilium exemplaribus, indeque errata in Evangelii translata facile quis credat. C Dispensatio namque circa porcos è rupe precipitatos, & in mari suffocatos à Diabolo, scriptum est, fuisse in loco Gerasenorum. Gerasa autem urbs est Arabiæ, neque mare, neque stagnum in propinquuo habens. Nec mendacium adeo apertum, quodque facile redargui posset, dixissent Evangeliste, viri diligenter agnoscentes regionem Iudeæ. Quoniam vero in paucis exemplaribus invenimus in locum Gadarenorum, ad hoc etiam est dicendum, Gadaram quidem civitatem esse Iudeæ, circa quam celeberrima balnea sunt, haudquaque vero in ea esse stagnum, vel mare præcipitiis adjacens. At Gergesa, à qua Gergesæ, urbs est antiqua juxta stagnum quod nunc Tiberiadis vocamus, juxta quam rupes est stagno adiacens, è qua ostenditur porcos à demônibus in præcepis delatos fuisse. Interpretatur autem Gergesa: Habitatio ejiciunt, fortasse cognomentum sortita propheticæ illius rei, quam locorum cives erga Servatorem fecerunt, obsecrantes eum, ut è finibus suis excederet. Tale subinde erratum in Lege, & Prophetis circa nomina licet cernere, ut accurate perspeximus ab Ebræis edocti, cum ipsorum exemplaribus nostra comparantes, quæ testimonium habent ab editionibus Aquila, & Symmachi, & Theodotionis, quæ nondum sunt depravatae. Pauca igitur apponemus in studiosorum gratiam, quo in his diligentius versentur. Unus

χαῖρε αὐτῷ τὸν ἀντίτοπον συγκεκίαντες, μετρ. πηδῶσι, ὅποιοι μηδετέρα μίαρα φεισοῦν ἐπόδουσιν ἀκύλα, καὶ θεοδοτίαν, καὶ Συρ. μητραῖς· ὀλίχα οὖν τελετῆσμα ἔσται τὸ τὰς φιλομαθῖς ἐπερθεσέρες γένεδην περι-

Pars II. R. 2 filio-

filiorum Levi primus in pluribus exemplaribus Geson nominatus est, pro eo, quod est Gerson, ejusdem nominis exultens cum primogenito Mosis, nomine vere utrisque posito, quod geniti fuissent in terra aliena habitantes. Rursum Iudeus secundus apud nos quidem Aunan esse dicitur, apud Ebraeos vero Onan, quod est, Labor iporum. Adhuc in profectione
Num. 33. 6 bus filiorum Israël in Numerorum libro invenimus, quod profecti sunt ex Soschoth, & castra fixerunt in Buthan: cum Ebraicum pro Buthan, Aeman habeat. Et quid me opus est tardantem plura apponere, cum veritatem, quae cœtum nominibus, cuius volenti, tum inquirere, tum agnoscere sit in promptu? Sed imprimita Scripturarum loca suspecta habere debemus, ubi pariter complurium nominum est enumeratio: veluti in libro Jesu Nave sunt, quæ ad divisionem hereditatis pertinent: & in primo Paralipomenon à principio per ordinem usque ad ea, quæ in principio sunt super

P. 45.5

Nec vero parvipendenda sunt nomina,
cum res utiles ex eis significantur loco-
rum interpretationi. Ceterum haud est
nunc opportunum instituire sermonem
de ratione nominum, omitendo quae sunt
proposita. Quamobrem videamus quae ad
Evangelicam lectionem spectant. Jordanus
quidem interpretatur, De censu ipsorum;
huic autem (ut ita dicam) vicinum
est nomen Jared, quod & ipsum inter-
pretatur, Descendens, quoniam genitus
est Malaleeli, ut in libro Enoch est scri-
ptum (si cui placet admittere librum ut
fanum) his diebus, cum filii Israël
descenderent ad filias hominum: quo
descensu quidam suscipiti sunt innui ani-
marum ad corpora descensum: filias ho-
minum metaphorice terrenum habitacu-
lum dici existimantes. Si igitur hoc sic se
habet, quis erit fluvius descendens ipsorum,
ad quem non descendenter proprio
descensu, sed descendens hominum,
quicunque venerit, purificatione egeat,
nisi Servator noster, differminans eos, qui
a Mose hereditatem acceperint ab his, qui
proprias partes acceperunt per Jesum.
Hujus igitur impetus, qui sunt per flu-
vium descendenter, latificant, ut in
Psalmis est scriptum, civitatem Dei, non
Hierusalem sub sensum cadentem, nec
enim Hierusalem habet adjacentem flu-
vium, sed in culpatam Dei Ecclesiam adi-
ficatam super fundamentum Apostolorum,
& Prophetarum summo angulari
lapide Christo Iesu existente Domino
nostro. Jordanis itaque intelligendus
anyporandia *χριστος* *ηνεργεια* *την* *κυριειαν*.

COMMENTARIA IN JOHANNEM.

133

μέτεον οὐδέποτε, ἐποκώνισαν τὸν ἥμιν, ἵησον A est ille Dei sermo, qui factus est caro, & habitavit in nobis; Iesu inquam, qui quicquid assumpti humanum, hæreditarium fecit: quod est etiam summus angularis lapis, quod eriam ipsum in divinitate filii Dei factum, ex eo, quod ab ipso assumptum fuerit, lavatur, & tum capit simplicem, & fine dolo columbam Spiritus, sibi colligatam, nec amplius avolare valentem. Super quem enim, in-

Joh. I. 33.

B Spiritu Sancto. Propter hoc qui acceperit

Proprietasque accep-
tum manentem super ipsum Iesum,
baptizare poterit ad se accedentes, Spi-
ritu Sancto in ipso permanente. Sed trans
Jordanem, in partibus extra Iudeam ver-
gentibus, in Bethabara baptizat Iohan-
nes: praecursor illius existens, qui venit
non iustos, sed peccatores ad resipisci-
tiam vocaturus, quique docet non opus
sanis medico, sed male habentibus. Et
enim in remissionem peccatorum datur
lavacrum. Ceterum probabile est, ali-

quem, qui non intellexerit diversas de
C Servatore notiones, offendum iri pro ex-
plicata Jordanis interpretatione, eo quod
Johannes dicat: *Ego baptizo aqua, sed* Matt. 3, 11.
qui posse me venturus est, is est me fortior, 1.

ipso vos baptizabit Spiritus Sancto. Ad quem
fie est dicendum: quod ut fermo Dei pot-
abilis existens, aliquibus quidem aqua,
aliquis vero vinum latificans cor ho-
minis, nonnullis etiam sanguis est propter
illus: *nisi biberitis sanguinem meum, non*
haberis in vobis ipsius vitam. Quin cibus
dictus, non eadem ratione confideratur
D panis vivens, & caro: sic ipsum existere
aliquibus quidem aquae Baptisma, & spi-
ritus, & ignis, aliquibus etiam Baptisma
sanguinis. De quo ultimo Baptismate
inquit, ut quidam dixerunt, hoc: *Bap-*
tismate ego baptizari habeo, & aliquo
modo coarctor, donec illud perfectum fuerit. Luc. 12. 36
Huic consona discipulis Iohannes scri-

16.5.3.

plū in epistola dicens, spiritum, aquam,
& sanguinem, tria esse, quæ facta fu-
erint unum. Cumque viam, & ostium te
esse fateatur, palam est omnino, eum
E non esse ostium, cui sit via, nec amplius
viam esse illi, cui sit ostium. Quotquot
ergo initiantur primis elementis sermo-
num Dei, accedentes ad vocem clamant-
is in deserto: *Dirigate viam Domini*, ac-
cedentes inquam trans Jordanem, ad
voce inquit apud domum præpa-
rationis, diligenter præparent se, ut pre-
cedenti præparatione percipere queant
spiritualem sermonem, qui imprimuntur
per illuminationem spiritus. Continen-
ter igitur rei proposita colligentes, quæ
ad Jordanem pertinent, accuratius con-

R 3 sidere-

ORIGENIS

134

sideremus fluvium. Deus igitur per Mo- A
sen traducit populum per mare rubrum,
cum fecisset, ut aqua ipsis murus esset à
dextris, & à sinistris. Iesus vero traducit
eum per Jordanem. Cum legisset autem
Scripturam Paulus, non amplius secun-
dum carnem illi militans, (noverat enim
legem spiritualem esse) spiritualiter do-
cet nos interpretari, quæ contigerunt in

transitu maris rubri, dicens in priorē ad

Corinthios epistola: *Nolo vos ignorare,*

fratres, omnes patres nostros sub nube fuisse,

omnesque per mare transisse, & omnes

in Mose baptizatos fuisse in nube, & in mari,

& omnes eundem cibum spiritualem

comediisse, & omnes eundem potum spiritua-

lem bibisse, bibebant enim ex spiritali se-

quente eos petra, ac vero illa petra erat

Christus. Quibus consequenter petamus

etiam nos, ut à Deo accipiamus intelli-

gentiam spiritualem transitus Jordanis

per Jesum, dicentes de hoc etiam dixi-

fe Paulum: Nolo vos ignorare, fratres,

quod omnes patres nostri per Jordanem

transferunt, & omnes in Iesu baptizati

fuerunt in spiritu, & in fluvio. At Jesus

Mosi succedens figura fuit Iesu Christi,

qui Evangelica prædicatione illi econo-

miæ, quæ per legem erat, successit: quam

ob causam, etiam si omnes in Mose bat-

pitzantur in nube, & in mari, amarum

attamen non nihil, & saluum habet illo-

rūm Baptisma, adhuc timentium ini-

micos ab ipsis, & clamantium ad Domi-

num, dicentiumque Mosi: Propterea quod

non essent monumenta in Ægypto, eduxisti

nos, ut interficeres in cromo, [quid hoc

facere voluisti, ut educeres me ex Ægypto?]

At vero Baptisma in Iesu in fluvio vere

dulci, & potabili multa eximia præ illo

baptismate habet: nimurum quia jam clara-

ret, acciperetque decentem ordinem

Dei cultus. Arca enim testamenti Domini

Dei nostri, & Sacerdotes, & Levitæ

præcedunt, sequente populo, sequente-

que illo cultores Dei. Cæterum his, qui

percipiunt mandatum defanctificatione,

dicit Iesus, nempe populo: *Sanctificami-*

ni in crastinum, faciet Dominus mirabilia.

Quin Sacerdotibus etiam præcipit cum

arca testamenti præcedere coram popu-

lo, quando etiam mysterium ostenditur

economia Patris ad Filium superexal-

tatum ab ipso, qui dedit illi hoc munus,

ut in nomine Iesu omne genu flecta-

tur, cœlestium, terrestrium, & in-

fernorum, & omnis lingua confitea-

Ios. 3.5.

Philipp. 2.

9, 10, 11.

A πνευματικούν νόηστρους: ἡ θεὸς τῶν διὰ μα-

σίων διαβεβάζει τὸ λαὸν τὴν ἐργαζό-

λασσαν, αὐτὸν τὸ ὑδροῦ ἀντοῖς πικροῦ τοῦ

ἐπι δεξιῶν καὶ ἐξ ἐναντίουν, διὰ δὲ τὸ ι-

στὸν τὸ ιορδανοῦ: ὅντος δὲ τῷ Χριστῷ

πῶλῳ, ἐπέντε τῷ τῷ σώματα στρατεύματος

ἀντίτοπον ὃντος ὁ νόμος πνευματικούς

πνευματικούς μετάσκοτος ἡμέρας ἔτη

τοῦ πνευματικούς μετάσκοτος τοῦ Ιησοῦ

τοῦ πνευματικούς με

COMMENTARIA IN JOHANNEM.

135

posita fuisse reor, inquirentes de Johannis Baptismate, quod efficiebatur a Joannem apud Jordanem in Bethabara. Sed hoc etiam observandum est, quod Helias subvehendus turbine in cælum, acceptum pallium suum involvens, percussit aquam, qua huc, & huc divisâ est; & transierunt ambo, ipse scilicet, & Heliæus: aptior enim, qui subvehetur, factus est, baptizatus in Jordane, quoniam transitum per aquam admirabilem, vocavit Paulus, ut superius posuimus, Baptisma. Propter hunc igitur ipsum Jordane capit Heliæus per Heliam dominum illud, quod cuperat accipere di-

Reg. 2.9 cens: *Sit quoque duplex portio spiritus tui super me.* Et fortassis hanc ob causam duplex accepit donum in spiritu Heliæ super se ipsum, quoniam bis transiit Jordane. Semel quidem cum Helia, secundo cum accepto pallio Heliæ percussit, *Et dixit, ubi est Deus Heliæ? etiam ipse?* Et percussit aquas, & divisit huc, & huc. At si quis offendatur hoc dicto, *Percussit aquam*, propter ea, quæ superius à nobis sunt tradita de Jordane, nempe quod Jordani figura fuerit sermonis Filii Dei, qui humilem se reddidit æque ac nos: dicendum est, *per spiculum esse apud Apostolum*, quod Christus sit petra, quæ bis percutitur virga, ut bibere possint spirituali sequente eos petra. Est igitur ille verbero, qui in dubitatione, antequam discat quod queritur, contraria profert sermonis conclusioni, à quibus liberans nos Deus interdum quidem sicutib[us] dat potum, interdum vero quod invium nobis, & imperceptibile est propter profunditatem, pervium illud preparat divisione sermonis, cum quamplurima ex ratione dividendi nobis manifestentur. Ad hæc ut admittamus interpretationem de potabilissimo, & gratiarum pleno Jordane, utile nobis erit apponere Naaman illum Syrum à lepra mundatum, & quæ dicuntur de huminibus apud hostes cultus divini. Atque de Naaman quidem scriptum est, quod venerit cum equitu, & curru, & steterit ante fores domus Heliæ, quodque misericordia nuncium ad illum, dicens: *Profectus lavare in Jordane septies, & restitutus tibi caro tua, & mundaberis.* Quando etiam comminovet indignatione Naaman non intelligens, quod Jordani noster is sit, qui immundus ob lepram liberat ab immunditia, sanaque, non ille Prophetæ, quandoquidem Prophetæ officium est mittere ad illud, quod sanitatem affert. Non intelligens igitur

4. Reg. 2.

14.

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

<p

COMMENTARIA IN JOHANNEM.

137

μέρα μυστήριον ὁ ναυμάν φησι. Α
ίδε δίλεγον ἐπὶ πάντως ἀξελύστου πόρος με,
καὶ σπουδα, καὶ τεκναλέστος ἐν ὄνταται κυρίε
τοῦ ἀντί, ἐπιθυμοῦ τὸ κέρεα ἀντέ τοῦ τ
τελεοῦ, καὶ ποτωμάζεται τῷ λεπρῷ. τῷ γὰρ ἐπ-
τεῖναι τὸ κέρεα λέπρα, ποὺ καθαρίσται μόνος τῷ
κυρίῳ μεταποιεῖται, τὸ μόνον ἐπιστάντος τῷ
τῷ πάντας ἀξιώσαντος, ἐαν̄ θέλεις δύναστο με
καθαρίσαι, τῷ. θέλω, καθαρίσθηται. τρόπος γὰρ
τῷ λόγῳ, ἐν πόντῳ αἵτοι, καὶ ἐπαναστρέψῃ δοῦλο
τὸ λέπρον αὐτοῦ. εἴ δὲ τολμαντίδος ὁ ναυ-
μάνος ἐπὶ ἡραν ὅσην διπλεῖταιντα ἡ ἔπειται τῷ
ιδούσι ποτεποιοῖ πρός τε πεντενθή-
ται, ἐποχὴ τοῦ τὸ δαμασκού ποταμοῦ ἀειαντοῦ
φαραγγαίαν ἐπὶ ἀράδος ἀειαντοῦ φαραγγαίαν
ποταμοῦ δαμασκού τοῦτο πάντα τὸ διαβατόν
εσθῆται; ἐπὶ πορευθέντος, λάσσονται ἐν ἀντοῖς, καὶ
καμψωμάτους; ἀστέρες γὰρ ἐδίεις ἀράδος εἰ μὴ
ἐν ἡραν τῷ πετρῷ ἐπέστησεν ποταμοῖς ἐδίεις ἀράδος
εἰ μὴ ἰσραήλ, καὶ λέπραις ἀποκαλάζεται διαδά-
ματος τῷ μὲν πίσεως πλευρᾷ λαζαρίνον
ἡ ἵππος. οἶκος ἐπὶ τούτον κλαίειν ἀνα-
γκάσθω πάσι τοῖς βαθειλῶντος ποταμοῖς
κατέβουσαν τὰς μητρόποτας τὸ Κάν. ἀλλοι
γάλανον γενούμενοι μετὰ τὸ ἀγνον ιερόδαντος
η ἥδη τοῖς κακίαις αγκαλιαστυνέοντας, ἐν ὑ-
πηκοούσιοι παθεῖν ἔρχονται τὸ οὐκέτι καὶ τοντού-
ποταμοῖς. διόπερ τοῦτο τὸ ποταμόθροντος βαθει-
λῶντος φασι. ἐπεὶ ἐκαθίσασθεροι. ἐδίλον ὅπι
τοῦ τοῦ διαναθεμάτων εἴναι. καὶ ἐκλαύσον-
μενοι τοῦ ἴερους ὃ ἐπιστήσαστο τοῖς θέλασιν
ἀρπάζουσιν ὑδαταὶ πάντων, καὶ κατελεῖταις τοῦ ἐξ
εὐρίου καπατεῖναιν, ἐπανάνυμον τὸ κατελεῖ-
ταις ποργάκαντος, τὸ ἰσραήλ, λέγουν. Η τοι τῷ
τοῦ αἰρόμενού τοῦ πάντην ὑδαταὶ πάντων; καὶ τοῦ
τοῦ ὑδατοποταμοῦ; η ὡς τοῦ ἐθεράπονον ἔχει, τοῦ
τοῦ ὑδατοῦ πάντων, περὶ ἡνὶ τὸν πρόκειματα λέ-
γειν· ὅπις τὸ περὶ αἰσθητῆς ποταμοῦ ὁ προ-
ποντίστος. λόγον τοῦτο τοῖς πίστεπεύσισις γεια
φαῖς λαλεῖν πεινάμενοι, έπιπλοῦ τὸν πῆγεικηλ
τὸν Φαραὼν βασιλέα αἰρόντες, τὸ δράσων
τὸ μέρος, τὸ ἐγκαθίδενον ἐν μέσῳ πο-
ταμοῦ, αὐτὸν λέγοντες. ἐμοὶ εἴσοις οἱ ποταμοί,
καὶ ἐγὼ ἐπιστήσομαι αὐτοῖς, Εἴγων δάσων ποργά-
καντος τὸς Καρύντας στό, καὶ προκαλάντων ταῖς
καθιέσθαι τὸ ποταμός πρὸς τὰς πέντεντα στό,
καὶ αὐτῶν τοῖς μέσοῖς τὸ ποταμός στό, Εἴ πάν-
τας τοῖς ιδίασι τὸ ποταμός, καὶ καπελλᾶσθαι στὸν
τοῦ, καὶ πάντας τὸς ιδίασι τὸ ποταμός.
Λαμπάδεις, καὶ τοῦ φειδαλῆς ποταμοῦ.
Pars II.

fluvio vīsum fuisse prodiderunt unquam A historiæ? Proinde vide, ne forte fluvius Ægypti locus sit draconis inimici nostri: qui ne Mosen quidem puerum interfice-requivit. Ut autem draco est in Ægypti fluvio, sic Deus est in fluvio latificante ci-vitatem Dei, nam Pater est in Filio. Hanc ob causam quid ad ipsum pergunt, ut lalentur, probrum deponunt ex Ægypto ductum, aptioresque sunt, ut sub-vehantur, & mundantur à lepra, dupli-cationemque donorum accipiunt, atque etiam sunt ad Spiritus Sancti receptio-nem parati, nimur ad aliud flumen non advolante columba. Quamobrem magnificenter considerato Jordane, ipsiusque lavacro, ac Jesu, qui in ipso la-vatur, tum [Bethabara, hoc est] domo instrunctionis, tantum utilitas à fluvio hauriamus, quantum egenus.

TOMUS NONUS.

Ioh. 1, 30.

Postero die videt Iohannes Iesum
venientem ad se.Luc. 1, 41.
42.

PRIUS Iesu mater, simul atque ipsum conceperit, ad Iohannis matrem, eamque uterum ferentem pergit, quando qui formatur accuratiorem formationem donat ei, qui formabatur, conformem il-lum efficiens sua gloria, adeo ut ob for-mam communem, Iohannes crederetur esse Christus, & item Christus Iohannes esse à mortuis excitus putaret apud eos, qui non discernunt inter imaginem, & inter eum, qui est secundum imagi-nem; nunc autem ipse Jesus postea, quæ ante-a accurate examinavimus, testimo-nia Iohannis de ipso, videtur à Baptista veniens ad illum. Sed obiter observandum est, quod illic pervocem salutatio-nis Mariæ, quæ peruenit ad aures Elisabet, exilit Iohannes infans in utero ma-tris, tum veluti à sancta Maria sumentis Spiritum Sanctum: Evenit enim, inquit, ut audiuit salutationem Marie Elisabeth, sub-slivit infans in utero ejus, & repletas est Spir-itu Sancto Elisabeth, & exclamavit voce magna. His autem: Videt Iohannes Iesum ad se ipsum venientem, & dicit: Ecce ille agnus Dei, qui tollit peccatum mundi: in rebus etenim præstantibus, per auditum primum quis eruditur, deinde oculatus testis ipsarum rerum fit. Sed profecto adjuvari Iohannem ad formationem à Domi-no, qui adhuc cum formaretur, per-rexit in matre ad Elisabetham, ei perspi-cuum erit, qui tenuerit, quæ disseruimus, dum dicere mus, Iohannem esse vocem, Iesum vero sermonem: magna enim vox

C regor ή μήτηρ τέ ιησός, ομα πο Κυλλανέων, τη μεσηι 78 ιωάννης η αυτη ἐκαμψ τοχαν-ση, ἐπεδημει, οτε Μορφιθρού το μερφεμει ακριβεστρον πιν μερφων χαλκού, αμμυνι επεγων αντον γενεσι τη δοξη αυτο, οπι με τον καινον τη μορφης ιωάννου τη γραπτη σπηλαιη την τυγχανειν, Ε ιησην ιωάννην ιανατη οι νεκρων νομιζειν, αλλα της μη διακρινη πιν εικόνα δοτει τη εξη τη σπειρα νη δι ιηση μη Ο προεξεπεινα μαρτυρεια ιωάννου αντο, αντο θελεποι ταν τη βασικη ι-χομηρο προς αντον, οινοπηρηι τη πιν ιηση μηδε ειχε πιν τη μαρτιας απαρινι φωτιει λαθηα, εις τη αντο τη ειλισθει, σημαρη ιηση Φ ιωάννης οι τη κοιλια τη μητη, ιηση * ιηση τη γη, λαμβανεστ πιν μαρτια, εινετο γη, Φησιν, οις ικανη τη απαρινη μαρτιας η ειλισθει, επισημο τη βριφη οι ιησηιας αντον, οις έπισημη πιν πινειρο οροι ειλισθει, Ε αιεφωνης κασηηη μηρη, οις ιησην ειντη οι θελεποι τη μητηρει μηρον προς αντον, Ε ληγη, ιδει απο τη γει, οι σησιν πιν αμαρτιαν τη γειτη, αλλα η τη ιηση πιν ικετισιν πιν πινειρο ιηση, ιηση μητησι προς πιν ειλισθει, τη ικετισι ιηση ιηση ειντην πιν αιντοσιν αντο ιηση, ιηση μητησι πιν μηρφεμει αφειλητη ιωάννης δοτε τη ειν μηρφεμει τη ικετη, ιηση μητησι προς πιν ειλισθει, τη ικετη ιηση ιηση ειντην πιν αιντοσιν αντο ιηση, Φωτιν μη ιηση ιωάννης, λογον η τη ιησην, διλογειη *